

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Omsorgsnämnden

Dokumentansvarig:
Förvaltningsdirektör

Datum:
2023-02-13

Diarienummer:
OSN-2023-00045

Verksamhetsplan och budget 2023–2025

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Politisk plattform	3
Omvärld och förutsättningar.....	4
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget	7
Begrepp som används i verksamhetsplanen	7
Kommunfullmäktiges fokusmål.....	8
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	8
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	13
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	14
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	15
Budget 2023	19
Nämndens driftbudget.....	20
Nämndens investeringsram för 2023	21
Bilaga 1 Styrdokument	22
Bilaga 2 Uppföljningsplan Omsorgsnämnden.....	23

Inledning

Nämndens uppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen (SoL) i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsansvar avser personer som fyllt 17 år och inträder där vårdbehovet uppgår till mer än 14 dagar.

Politisk plattform

I Uppsala kommun ska alla Uppsalabor leva fria och oberoende liv och alla människors lika värde ska respekteras. För att vara en jämlik och trygg kommun att leva och verka i behöver kommunen aktivt arbeta för att kommunmedborgare med funktionsnedsättning deltar i samhällslivet på lika villkor som alla andra. I grund och botten handlar det om att öka livskvaliteten för personer med funktionsnedsättning. Funktionsnedsättningen får inte bli ett hinder i människors liv.

Omsorgsnämndens insatser och verksamhet som vänder sig till personer med funktionsnedsättning bär ett stort ansvar i det här arbetet. Målet att personer med funktionsnedsättning ska leva med full delaktighet och inflytande ska fortsatt vara nämndens främsta prioritet. Det innebär att delaktighet och inflytande ska genomsyra nämndens arbete hela vägen från en rättssäker myndighetsutövning till insatser som faktiskt möter den enskildes behov om det så gäller sysselsättning, boende, hälso- och sjukvård eller annat stöd för ökad socialt liv. Nämndens plan för välfärdsutveckling (utvecklingsplan för vård och omsorg) behöver följas upp, aktualiseras och konkretiseras.

Rätten till ett boende är en grundbult för ett delaktigt och självständigt liv. Att bygga fler LSS-bostäder och därmed verkställa fler beslut där den enskilde kommer ut i eget boende är och kommer fortsatt vara en hög prioritet.

Pandemin har i flera aspekter påverkat svensk vård- och omsorgsverksamhet. En tydlig pandemieffekt som nämnden behöver arbeta med är att verka för ökad sysselsättning för personer med funktionsnedsättning och bryta den ofrivilliga ensamheten bland nämndens målgrupper. Detta gäller även ett fortsatt arbete med att bryta den digitala isoleringen genom att bland annat stötta personer med funktionsnedsättning att använda digital teknik i det dagliga livet.

Att arbeta med mer fokus på förebyggande och tidiga insatser är en förutsättning för att kunna tillgodose medborgarnas behov. Det gynnar den enskilde och samhället i stort. Ett förebyggande arbete med särskilt fokus på funktionsrättsperspektivet är också en nödvändighet inom det brottsförebyggande arbetet för att öka tryggheten hos personer med funktionsnedsättning.

Det politiska arbetet inom omsorgsnämndens ansvar är beroende av att ta del av erfarenheter och kunskaper från civilsamhället och det stora spann av ideella organisationer som representerar funktionsnedsatta personer och deras anhöriga. Nämnden ska därför fortsätta och utveckla sin samverkan och dialog med berörda organisationer. Nämnden ska även utveckla samverkan med Region Uppsala så att en samordnad vård- och stödverksamhet finns, som ökar individens hälsa och välbefinnande.

Omsorgsnämnden har sedan nämnden inrättats upphandlat en hel del av nämndens verksamhet till privata utförare i enlighet med rådande lagstiftning. Utgångspunkten är att nämnden som huvudregel ska bedriva sin verksamhet i egen regi och vid behov, som kan motiveras av ekonomiska och verksamhetsmässiga skäl, upplåta till privata utförare att utföra nämndens uppdrag.

En förutsättning för att nämndens arbete ska drivas framåt är att säkerställa trygga arbetsförhållanden, med fokus på att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån individuella kompetensutvecklingsplaner. Medarbetares grundläggande kompetens inom vård och omsorg ska stärkas och specialistkompetens ska möjliggöras.

Omsorgsnämnden bär ansvar för viktiga frågor för Uppsalas medborgare och särskilt för de som berörs av nämndens ansvar. Nämnden ska alltid verka för att uppsatta mål, styrdokument, lagar och konventioner som styr nämnden följs och verkställs. Samtidigt ska nämnden använda sina ekonomiska resurser effektivt och hållbart för att förbättra och utveckla sina verksamheter så att goda, jämlika och jämställda insatser av hög kvalitet kan ges.

Omvärld och förutsättningar

Befolkningsutveckling och förändrade behov

Enligt Statistiska centralbyråns befolkningsframskrivning kommer invånarantalet i Sverige vara drygt 11 miljoner år 2030 och 13 miljoner år 2070. Antalet äldre personer ökar mest och år 2070 beräknas var fjärde invånare i Sverige vara över 65 år.

Statistik från Socialstyrelsen visar att antal personer med insatser enligt LSS ökar i Sverige. Dels åldras fler personer med beviljade LSS-insatser, dels räddas allt fler personer som är svårt skadade eller traumatiserade, svårt sjuka eller för tidigt födda. Dessa förutsättningar tillsammans med att Uppsala kommun är en växande kommun där inflyttningen till kommunen är högre än snittet i landet, gör att behov och ansökningar av insatser enligt LSS från kommunen förväntas öka.

Behoven hos målgruppen personer med funktionsnedsättning förändras. Yngre efterfrågar andra insatser, antalet personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med behov av stöd ökar och allt fler har en komplex problematik med exempelvis inslag av både psykisk sjukdom och missbruk.

Rysslands angreppskrig mot Ukraina har inneburit flyktingströmmar och ett försämrat säkerhetspolitiskt läge. Rättsläget är oklart gällande SoL-insatser för personer med särskilda behov som har fått uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet. I vilken mån detta kan komma att påverka nämnden är i dagsläget osäkert.

Det är inte enbart demografin och en förändrad målgrupp som sätter ökad press på ekonomi och kvalitet, utan även medborgarnas ökade förväntningar att hitta information som förväntas vara enkel och användarvänlig.

För att klara framtida välfärdsutmaningar som urbanisering, globalisering, pensionsavgångar, miljöpåverkan och kompetensförsörjning behövs nya innovativa arbetssätt och en djupare förståelse för vad som skapar värde för medborgarna.

Psykisk hälsa

Personer med funktionsnedsättning uppger att de har en sämre hälsa än övrig befolkning. Deras förutsättningar för en god hälsa är ofta sämre, bland annat på grund av svagt inflytande, ekonomisk otrygghet och brist på tillgänglighet. En person kan också ha ökad sårbarhet för ohälsa på grund av sin funktionsnedsättning.

Den sämre hälsan hos personer med funktionsnedsättning kan förbättras genom stöd och insatser från samhället. Folkhälsomyndigheten framhåller vissa strategier, bland andra att förbättra de ekonomiska villkoren genom ökad möjlighet för personer med funktionsnedsättning att delta på arbetsmarknaden, uppmuntra och ge stöd för fysisk aktivitet och socialt deltagande och förebyggande arbete mot kränkande bemötande.

Kommunerna ansvarar för en växande del av den svenska hälso- och sjukvården. Många av de sköraste patienterna med komplexa hälsoproblem och svåra funktionsnedsättningar får delar av sin vård inom den kommunala hälso- och sjukvården. Även socialtjänsten står inför stora utmaningar. För att möta medborgarnas behov innan sociala problem har fördjupats, behöver insatserna nå individen i ett tidigt skede. I förslaget till ny socialtjänstlag presenteras möjligheten att ge insatser utan ansökan, utredning och beslut som en väg att både nå personer som annars drar sig för att kontakta socialtjänsten och att frigöra socialtjänstens resurser till personerna med störst behov.

Under coronapandemin drabbades personer med funktionsnedsättning av restriktioner och fysisk distansering. Det har i vissa fall resulterat i isolering och ensamhet. Vissa av pandemins konsekvenser var övergående, till exempel de direkta effekterna av restriktioner och fysisk distansering, medan andra konsekvenser har visat sig vara mer långvariga.

Orsakerna till den psykiska ohälsan hos personer med funktionsnedsättning är således komplexa och kräver nya lösningar. Alla aktörer behöver arbeta tillsammans för att utveckla insatser som främjar psykisk hälsa.

Digital transformation och innovation

Digital transformation och innovativa lösningar kan ge stora möjligheter till självständighet, delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Det kan även ge goda möjligheter till utveckling av de vård- och omsorgsinsatser som erbjuds, så att de stämmer överens med den enskildes behov och önskemål.

Den digitala utvecklingen bidrar till nya sätt att leva, både i arbetet och på fritiden. Människors vardagssysslor och sociala umgänge sker alltmer med hjälp av den digitala tekniken. Tekniken skapar nya marknads- och mötesplatser och ger en ökad frihet att vara verksam och interagera oberoende av tid och rum. Samtidigt finns risk för ett digitalt utanförskap om inte alternativ finns för de kommuninvånare som inte kan eller aktivt väljer att inte ta del av ny teknik. Att vara digitalt exkluderad ger sämre förutsättningar för att leva ett bra liv.

Kompetensförsörjning

Konkurrensen om utbildad personal inom vård- och omsorgssektorn förväntas fortsätta öka framöver, inte minst som en följd av ökande pensionsavgångar. Detta gäller inte minst chefer och legitimerad personal. Tecken finns även på att allt färre yngre människor i arbetslivet eftersträvar en chefsposition. Sammantaget innebär detta en risk för brist på chefer och medarbetare på såväl kort som lång sikt.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Omsorgsnämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur omsorgsnämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2023–2025. Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, per augusti och årsbokslut. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina verksamhetsområden. Vård- och omsorgsförvaltningen ansvarar för att omsätta planen i praktisk handling. Alla aktiviteter som genomförs och som är relaterade till nämndens åtgärder kommer att sammanställas och redovisas på nämndsammanträde i samband med delårsuppföljning per augusti 2023.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Vård- och omsorgsförvaltningen ansvarar för att omsätta innehållet i både verksamhetsplanen och internkontrollplanen till praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns kommungemensamma obligatoriska nämndmål inom arbetsmiljö och ledar-/medarbetarskap.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2023 – 2025 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genomlysna nämndens administration och stödprocesser för att identifiera effektiviseringsmöjligheter.	Policy för digital transformation.	Mer tid och resurser för nämndens kärnverksamheter.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla förutsättningarna för innovativa arbetsätt och ökad användning av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, digital tillsyn, handläggarsöd och e-tjänster.	Policy för digital transformation. Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Mer effektivt resursutnyttjande som frigör tid för brukarnära vård- och omsorgsinsatser. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland nämndens brukare. Ökat användande av digitala tjänster bland nämndens brukare.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetsätt inom kommunkoncernen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska behovet av inhyrd legitimerad personal.	Arbetsgivarpolicy. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö.	En ansvarsfull och hållbar resursanvändning inom kommunens hälso- och sjukvård. Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. Högre grad av kontinuitet och trygghet för den enskilde.
Minska andelen visstidsanställda medarbetare.	Arbetsgivarpolicy. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö.	Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Utveckla arbetet med kompetensinventering och kompetensplanering.	Arbetsgivarpolicy. Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö.	En strategiskt och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka med interna och externa aktörer för att möjliggöra sysselsättning för personer med funktionsnedsättning inom och utanför nämndens verksamheter.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Ökad sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Tillvarandetagande av målgruppens kompetens.

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Uppdrag 5. Öka kompetensen hos medarbetare inom LSS genom att utreda och genomföra en pilotsatsning med utbildning inom stödpedagogik. (OSN, AMN och UBN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom samverkan med berörda parter möjliggöra att fler medarbetare får möjlighet till en stödpedagogisk yrkeshögskoleutbildning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Ökad kunskap och högre kompetens om LSS hos medarbetare.

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Uppdrag 5. Öka kompetensen hos medarbetare inom LSS genom att utreda och genomföra en pilotsatsning med utbildning inom stödpedagogik.

Uppdrag 6. Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg. (OSN, ÄLN, AMN och UBN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkombud, för att stärka kunskaper i svenska språket där behov finns.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Arbetsgivarpolicyen för medarbetarskap, ledarskap, samt arbetsmiljö och samverkan.	Trygg och säker vård och omsorg. Snabbare integrering och högre grad av anställningsbarhet för medarbetare med annat modersmål än svenska.

Tabell 5. Nämndens åtgärder till Uppdrag 6. Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.

Uppdrag 8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser. (OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala för att stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande inom effektiv och nära vård 2030.	Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023. Regional utvecklingsstrategi (RUS).	Effektiv och nära vård i samverkan.
I samverkan med interna och externa aktörer utveckla förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt och insatser.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Kommuninvånarens långsiktiga välbefinnande stärks.
Säkra att nämndens vård och omsorg är jämlik och samskapande.	De nationella jämställdhetspolitiska målen. Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Jämlik och samskapande vård och omsorg.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Möjliggöra uppföljning av indikatorer som kan utgöra underlag för att följa och utveckla omställningsarbetet till en effektiv och nära vård.	Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023.	Bättre förutsättningar att bedöma följsamhet mot målet effektiv och nära vård.

Tabell 6. Nämndens åtgärder till Uppdrag 8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Uppdrag 9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen. (ÄLN, OSN, KTN och IFN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stötta personer med funktionsnedsättning att använda digital teknik i det dagliga livet, exempelvis genom riktade stödinsatser och introducera tillgängliga digitala tjänster för brukare.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Policy för digital transformation.	Ökad digital och social inkludering bland personer med funktionsnedsättning. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland personer med funktionsnedsättning.

Tabell 7. Nämndens åtgärder till Uppdrag 9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen.

Nämndens grunduppdrag

Omsorgsnämndens grunduppdrag beskrivs i kommunens reglemente. Att grunduppdraget utförs enligt lagstiftningens intentioner och säkrar en god och trygg vård och omsorg är en förutsättning för att fokusmålet *Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden* ska kunna uppnås. Nämndens arbete och insatser för personer med funktionsnedsättning ska möjliggöra goda levnadsvillkor och stärka individens oberoende, inflytande och delaktighet.

Kommunerna ansvarar för en växande del av den svenska hälso- och sjukvården. Många av de sköraste patienterna med komplexa hälsoproblem och svåra funktionsnedsättningar får delar av sin vård inom den kommunala hälso- och sjukvården. Omsorgsnämnden samverkar med Region Uppsala och andra berörda nämnder för att åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Konkurrensen om utbildad personal inom vård- och omsorgssektorn förväntas fortsätta öka framöver. Detta innebär en risk för brist på chefer och medarbetare på såväl kort som lång sikt. För att säkra kompetensförsörjningen och bra arbetsvillkor genomförs initiativ för att förändra arbetssätt, ta tillvara på kompetens och erbjuda utveckling för befintliga medarbetare.

Nämndmål N1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Öka förståelsen för det gemensamma uppdraget.	Arbetsgivarpolicyen för medarbetarskap, ledarskap, samt arbetsmiljö och samverkan.	Organisationskulturen kännetecknas av tillit i hela styrkedjan.

Tabell 8. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1 Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Nämndmål N1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap.

I en utmanande vardag med stort förändringstryck och höga förväntningar på kommunal service har kommunkoncernens chefer och ledare ett komplext uppdrag.

Ledarskapet ska stimulera medarbetare till aktivt lärande och medskapande. Tillsammans med medarbetarna ska chefer driva förbättringsarbete och skapa förutsättningar för verksamhetens utveckling och kontinuerliga lärande genom den mångfald av erfarenheter och perspektiv som finns bland kommunens nuvarande och framtida medarbetare. Medarbetarskapet i kommunen präglas av hög kompetens och ansvarstagande för uppdraget liksom ett professionellt förhållningssätt till kommuninnevånare, besökare och arbetskollegor.

Kommunkoncernens gemensamma värdegrund är utgångspunkten för både chefer och medarbetare i arbetet med förändring, förbättring och utveckling. Kommunstyrelsen arbetar vidare med Uppsala kommuns värdegrund om att arbeta tillsammans, välkomna nyskapande och göra skillnad för kommuninnevånare och näringsliv.

Kommunen ska arbeta långsiktigt och strukturerat med chefs- och ledarutveckling. Detta genom tydliga och inkluderande processer samt rutiner och arbetssätt för kompetensförsörjning, ersättarplanering, rekrytering, utveckling och karriäromställning för chefer och ledare. Introduktionen av nya chefer ska ha hög kvalitet och alltid övergå i en individuell utvecklingsplan.

Introduktionen av nya chefer ska ha hög kvalitet och alltid övergå i en individuell utvecklingsplan.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Skapa förutsättningar för chefer att kunna möjliggöra medledarskap och aktivt medskapande.	Arbetsgivarpolicyen för medarbetarskap, ledarskap, samt arbetsmiljö och samverkan.	Ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap.

Tabell 9. Nämndens åtgärder till N1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap.

Indikatorer

Indikator	2019	2020	2021	2022	Mål	Jämförvärde R9 2021	Källa
Brukare inom daglig verksamhet som alltid trivs på sin dagliga verksamhet, andel	87	88	86	87	Öka	87	SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
Kvinnor	-	-	84	85			
Män	-	-	88	88			
Brukarbedömning gruppbostad LSS- brukare som alltid trivs hemma, andel	80	81	84	80	Öka	84	SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
Kvinnor	-	-	76	73			
Män	-	-	88	84			
Brukarbedömning med särskild service SoL – Brukare som alltid trivs hemma, andel	69	73	74	75	Öka	73	SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
Kvinnor	-	-	66	69			
Män	-	-	80	77			

Tabell 10. Nämndens indikatorer till Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 10. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärka förutsättningarna för löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Upphandlingspolicyn. Riktlinje för kontroll och uppföljning för kommunalt finansierad verksamhet.	Stärkt attraktivitet hos nämnden som samverkanspart gentemot externa leverantörer. Högre grad av tillit och gott samarbetsklimat mellan parterna.

Tabell 11. Nämndens åtgärder till Uppdrag 10. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 12. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, intresseorganisationer, fackliga organisationer, civilsamhället och andra berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun med tillhörande handlingsplan.	Stärkt delaktighet, egenmakt och inflytande för parterna.

Tabell 12. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 15. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska nämndens miljöpåverkan, med särskilt fokus på etappmålen 2, 5 och 6 i kommunens Miljö- och klimatprogram.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan.	Fossilbränslefrihet inom nämndens alla verksamheter inklusive externa leverantörer. Ökad andel ekologiska livsmedel inom nämndens alla verksamheter inklusive externa leverantörer. Minskad användning av plastprodukter gjord av fossil råvara.

Tabell 13. Nämndens åtgärder till Uppdrag 15. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Indikatorer

Indikator	2021	2022	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel fossilfritt drivmedel av totala mängden drivmedel (jan-nov).	89	91	100	-	Egen uppföljning.
Andel inköpt ekologiskt producerade livsmedel i egen regi (jan-nov).	43	48	100	-	Egen uppföljning.

Tabell 14. Nämndens indikatorer till fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 20. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt arbete och samverkan med berörda parter för att upptäcka och motverka välfärdsbrottslighet.	Upphandlingspolicyn.	Ökad rättssäkerhet och avtalstrohet.
	Riktlinje för kontroll och uppföljning för kommunalt finansierad verksamhet.	Minskad risk för skada för brukaren, samt för ekonomisk skada och förtroendeskada för nämnden.
	Samverkansöverenskommelse med polisen.	Ökad kvalitet för brukarna.
Stärka funktionsrättsperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.	Samverkansöverenskommelse med polisen.	Ökad trygghet och säkerhet för personer med funktionsnedsättning.
	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete.	
	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	

Tabell 15. Nämndens åtgärder till uppdrag 20. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 22. Förebygg och bryt segregationen och skapa förutsättningar för fler bostäder med låg boendekostnad. (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, OMN, PBN, SCN, UBN, ÄLN, Uppsalahem, Skolfastigheter, Arenor och fastigheter och Uppsala bostadsförmedling)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom förstärkt kunskapsuppbyggnad identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun.	Ökad trygghet och säkerhet för personer med funktionsnedsättning.
	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	

Tabell 16. Nämndens åtgärder till uppdrag 22. Förebygg och bryt segregationen och skapa förutsättningar för fler bostäder med låg boendekostnad.

Uppdrag 23. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärk arbetsplatslärande (APL) och andra former av lärande och utbildning.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Fler kan bli självförsörjande och bli inkluderade i samhället.
	Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik.	Kommunen kan i högre grad möta vård- och omsorgsbehovet med utbildad vård- och omsorgspersonal.

Tabell 17. Nämndens åtgärder till Uppdrag 23. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 24. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärka och prioritera förebyggande insatser för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering, samt stödja efter individens behov.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Stärkt folkhälsa och minskad ofrivillig ensamhet och isolering bland nämndens målgrupper. Minskar och skjuter fram behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser.
Genomför kompetenshöjande åtgärder för att öka medarbetares kunskap om hot, våld och andra övergrepp.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun. Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer.	Medarbetarna har kompetens att upptäcka, förhindra och hantera situationer knutna till hot, våld och andra övergrepp.
Utveckla arbetssätt och möjliggöra tidiga och förebyggande insatser för att motverka våld i nära relation.	Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer.	Medarbetarna har kompetens att upptäcka, förhindra och hantera situationer knutna till våld i nära relation. Ökad trygghet och säkerhet samt ökad integritet och självständighet för den enskilde.
Utveckla arbetssätt och tidiga och förebyggande insatser för att motverka att personer med funktionsnedsättning utvecklar ett risk- eller missbruk.	Verksamhetsplan HSVO Uppsala.	Färre personer inom målgruppen som utvecklar ett risk- eller missbruk.
Utveckla nämndens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner.	Vägledning för Uppsala läns kommuner kring suicidpreventivt arbete.	Medarbetarna har kompetens att förebygga och förhindra suicid och suicidförsök.

Tabell 18. Nämndens åtgärder till Uppdrag 24. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 25. Utveckla samverkan för att säkerställa rätt insatser till barn och unga i behov av stöd. (UBN, SCN, OSN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Tillsammans med socialnämnden utveckla metoder och ett gemensamt arbetsätt för att säkerställa rätt insatser till barn och unga inom myndighetsutövningen.	Program för Uppsala kommuns barn och ungdomspolitik. Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Att barn och unga i behov av stöd erhåller rätt insatser.
Fortsatt samarbete med berörda nämnder, inom ramen för samverkansuppdraget.	Program för Uppsala kommuns barn och ungdomspolitik. Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Barn och unga med omfattande behov får sammanhållet stöd och kan vara delaktiga i utformandet av de insatser de behöver. Delaktighet för barn och unga i samhället och möjlighet för fler föräldrar att aktivera sig.

Tabell 19. Nämndens åtgärder till Uppdrag 24. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 27. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter.	Program för krisberedskap.	Ökad förmåga för nämnden att fullgöra sitt grunduppdrag vid samhällsstörningar.

Tabell 20. Uppdrag 27. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens grunduppdrag

Omsorgsnämndens grunduppdrag beskrivs i kommunens reglemente. För att grunduppdraget ska kunna utföras enligt lagstiftningens intentioner och säkra en god och trygg vård och omsorg kan tidiga insatser och förebyggande arbete bidra till att minska behoven av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser. Genom detta stärks även möjligheterna för trygga och jämlika livsvillkor.

Ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor för alla kommuninvånare förutsätter tidiga insatser och ett förebyggande arbete med särskilt fokus på funktionsrättsperspektivet. Det brottsförebyggande arbetet och arbetet mot välfärdsbrottslighet behöver prioriteras för att öka tryggheten och stärka rättssäkerheten för personer med funktionsnedsättning.

Mycket av det förebyggande arbetet förutsätter en god samverkan med berörda parter för att jämlika livsvillkor ska kunna uppnås. Civilsamhället utgör i detta en särskilt viktig resurs och komplement till kommunen. Samverkan och dialog med civilsamhället behöver därför fortsätta utvecklas. Även samverkan med kommunala nämnder, Region Uppsala samt andra berörda samverkansparter är av särskild vikt för att nå fokusbålet om ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor.

Nämndmål: Personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv

Sverige har ställt sig bakom den av FN antagna konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. På en lokal nivå innebär det att Uppsala kommuns verksamheter ska vara tillgängliga för alla människor. Idag finns det strukturella hinder som utestänger människor med funktionsnedsättningar från att delta i samhället på lika villkor som andra. Därför höjer Uppsala kommun ambitionsnivån för att undanröja hinder och säkerställa att kommunen är tillgänglig för dem som bor och vistas här.

Uppsala kommuns program för personer med funktionsnedsättning syftar till att skapa förutsättningar för en ökad trygghet samt att upplevelsen av frihet, delaktighet och självbestämmande ska stärkas för personer med funktionsnedsättning. Programmet syftar även till att medvetandegöra om personer med funktionsnedsättningar situation, samt verka mot stigmatisering.

Kvinnor, barn och äldre är särskilt utsatta grupper bland personer med funktionsnedsättning, vilket konstateras och erkänns i FN-konventionen. Därför ska perspektiven kring barn, äldre och jämställdhet särskilt präglade och genomsyra alla delar av Uppsala kommuns funktionshinderpolitiska arbete.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med övriga kommunala nämnder, civilsamhället och övriga berörda parter fortsätta arbetet för full delaktighet.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
Genomför en översyn av nämndens riktlinjer för och uppföljning av föreningsbidrag.	Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun med tillhörande handlingsplan.	Ökad rättssäkerhet och likvärdighet i bedömning.

Tabell 21. Nämndens åtgärder till nämndmål: Personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv

Budget 2023

Budgetram 2023 för omsorgsnämnden är 1 984 miljoner kronor (1 841 mnkr 2022) vilket innebär att nämnden får 143 miljoner kronor mer *netto* (+ 7,7 %) i kommunbidrag (budgetram) mot föregående år inklusive volym-, pris- och lönekompensation, effektiviseringskrav och tidsbegränsade satsningar. De tidsbegränsade satsningarna om totalt 3 miljoner kronor utgörs dels av medel för chefsförtätning, dels medel till utbildning av specialpedagoger med en pilotsatsning inom stödpedagogik.

Även för 2023 finns kommunbidrag för LSS bostäder uppgående till 30 miljoner kronor. Till det finns 12,5 miljoner kronor i kommunbidrag för övrig förväntad volymökning inom LSS området som inte avser LSS bostäder.

Utöver budgetramen finns även för 2023 statsbidrag som exempelvis, *Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer*, om 7,5 miljoner kronor då nämnden har brukare som även innefattas av kriterierna för detta bidrag.

Fördelning av kommunbidraget mellan nämndens olika verksamheter framgår enligt tabell 22:

Kommunbidrag fördelat per verksamhet	Budget 2023	Budget 2022	Prognos 2022
Politisk verksamhet	2,5	2,4	2,4
Vård och omsorg	1 981,5	1 839	1 839
Summa kommunbidrag	1 984	1 841	1 841

Tabell 22. Kommunbidrag fördelat per verksamhet

Nämndens driftbudget

Nedan framgår budget 2023 för omsorgsnämnden.

Nämnd			
Belopp i miljoner kronor	Budget 2023	Budget 2022	Prognos 2022
Taxor och avgifter	18	14	17
Statsbidrag	55	55	59
Försäljning verksamhet	890	871	873
Övriga intäkter	194	95	165
Summa intäkter	1 157	1 036	1 114
Lämnade bidrag	-160	-119	-160
Köp av huvudverksamhet	-1 581	-1 508	-1 509
Kostnader för arbetskraft	-1 025	-947	-945
Lokal- och fastighetskostnader	-130	-83	-90
Material	-30	-26	-30
Övriga kostnader	-215	-193	-218
Avskrivningar	-1	-1	-1
Summa kostnader	-3 141	-2 877	-2 952
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Summa nettokostnader	-1 984	-1 841	-1 838
Summa kommunbidrag	1 984	1 841	1 841

Tabell 23. Driftsbudget 2023 för omsorgsnämnden jämfört med år 2022.

Nämndens investeringsram för 2023

Nämndens investeringsram för 2023 är 2 miljoner kronor.

Investeringar				
Belopp i miljoner kronor	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	
Nya objekt		2,0	2,0	2,0
Summa		2,0	2,0	2,0

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till omsorgsnämnden.

Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik.	Arbetsmarknadsförvaltningen
Bostad för alla Program för bostadsförsörjningen.	Stadsbyggnadsförvaltningen
Bredbandsprogram.	Stadsbyggnadsförvaltningen
Drogpolitiskt program.	Socialförvaltningen
Elitidrottsprogram och handlingsplan.	Stadsbyggnadsförvaltningen
Energiprogram 2050.	Kommunledningskontoret
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun.	Kommunledningskontoret
Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030.	Kommunledningskontoret
Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun med tillhörande handlingsplan.	Kommunledningskontoret
Idrott- och fritidspolitiskt program.	Stadsbyggnadsförvaltningen
Kulturpolitiskt program och handlingsplan.	Kulturförvaltningen
Program för krisberedskap.	Kommunledningskontoret
Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete.	Kommunledningskontoret
Miljö- och klimatprogram och handlingsplan.	Kommunledningskontoret
Näringslivsprogram.	Kommunledningskontoret
Policy för digital transformation.	Kommunledningskontoret
Program och handlingsplan för äldrevänlig kommun.	Vård- och omsorgsförvaltningen
Riktlinje för kontroll och uppföljning för kommunalt finansierad verksamhet.	Kommunledningskontoret
Program och handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	Vård- och omsorgsförvaltningen
Program och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer.	Socialförvaltningen
Program och handlingsplan för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik.	Kommunledningskontoret
Samverkansöverenskommelse med polisen.	Kommunledningskontoret

Vård- och omsorgsförvaltningen
Uppföljningsplan

Handläggare:
Charlotta Almlöf, Petra Sundström

Bilaga 2 Uppföljningsplan Omsorgsnämnden

1 Inledning

Uppföljningsarbete är en del av nämndens underlag för utveckling, kvalitetssäkring och ett verktyg att följa upp beslut. Uppföljningen ska även syfta till att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt utifrån kommunfullmäktiges *Riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet*. Uppföljningen ska säkerställa att nämnden erhåller tjänster utifrån ställda kvalitetskrav i avtal och uppdrag och att det råder konkurrensneutralitet mellan utförarna inom både offentlig och enskild regi.

Med en uppföljningsplan tydliggörs vad som ska följas upp, hur, av vem och med vilken regelbundenhet. Utifrån uppföljningsplanen arbetar vård- och omsorgsförvaltningen fram en strategi för årets uppföljningar, i vilken det framgår mer specifikt hur uppföljningar kommer att genomföras. Den uppföljningsplan som nämnden beslutar om är offentlig medan förvaltningens strategi för uppföljningar betraktas som ett arbetsmaterial.

Omsorgsnämndens huvudsakliga verksamhet handlar om att tillhandahålla vård och omsorg för personer med funktionsnedsättning inom nämndens ansvarsområde.

Riksdagen fastslog nationella mål för funktionshinderpolitiken år 2017 och dessa är vägledande för nämndens arbete (FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning). Mål med funktionshinderpolitiken inbegriper:

- jämlikhet i levnadsvillkor,
- full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund,
- ökad jämställdhet
- barnrättsperspektiven ska beaktas

Riksdagens nationella mål återspeglas i Uppsala kommuns *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Programmet är kommunens utgångspunkt för att följa upp målen med kommunens funktionshinderpolitik.

2 Nämndens uppföljning

Nämndens uppföljning innefattar uppföljning av nämndens planer och budget, verksamhetsövergripande och avtalsspecifik uppföljning, uppföljning av egenregin, händelsestyrd uppföljning och uppföljning av insatser från civilsamhället.

Aktiviteter och metoder för nämndens verksamhetsuppföljning genomförs på tre olika nivåer; förvaltningsövergripande, verksamhets- och leverantörsnivå samt på individnivå.

2.1 Verksamhetsplan och internkontrollplan

Nämndens verksamhetsplan och internkontrollplan följs upp tertialsvis. Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslutet bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndens egna mål.

Uppföljning av planer och budget sker, enligt riktlinje för intern kontroll, riktlinje för riskhantering och riktlinje för nämndernas och bolagens verksamhetsplanering och uppföljning, digitalt i riskregister och mall för egenkontrollplan i IT-systemet Hypergene.

2.2 Ekonomisk uppföljning

Nämnden följer upp sitt ekonomiska läge kontinuerligt under året och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad jämför det ackumulerade resultatet mot budget.

Nämnden följer även ekonomiska trender och genomför ekonomisk uppföljning på övergripande nivå. Exempel på ekonomisk uppföljning är, granskning av fakturor, löpande uppföljning av volymförändringar samt löpande uppföljning av indikatorer och nyckeltal.

2.3 Uppföljning av program

Program för full delaktighet

Omsorgsnämnden är uppföljningsansvarig för kommunens program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning av programmet görs genom granskningar och analys av nämndernas verksamhetsplaner och bolagens affärsplaner.

2.4 Avtals- och uppdragsuppföljning

Nämnden har som huvudman rätt till insyn i hur utförare utför sitt, av kommunen, fastställda uppdrag. Vidare har även allmänheten rätt till insyn i hur verksamheten utförs (Kommunallagen, 1991:900; Socialtjänstlagen, 2001:453). Avtalsuppföljning är ett verktyg för att säkerställa att leverantörer inom nämndens verksamhetsområde utför sitt uppdrag i enlighet med de avtal som tecknats mellan leverantören och kommunen.

Uppföljning syftar även till att säkerställa att verksamheter som drivs på uppdrag av nämnden håller en god kvalitet. Uppföljningsarbete bidrar även till att identifiera och kartlägga förbättrings- och utvecklingsområden. Uppföljning av avtal ger, förutom kontroll av kvalitet i verksamheten, en insikt i hur upphandlingen har fallit ut och om krav i avtal behöver stärkas i nästkommande upphandling.

Under verksamhetsåret 2022 har vård- och omsorgsförvaltningen arbetat med metodutveckling av nämndens uppföljningsstrategi. Denna utveckling berör såväl urval som metodik av uppföljning.

2.4.1 Former för uppföljning och avrapportering

Alla ingångna avtal ska följas upp en tid efter att verksamheten har startat upp alternativt efter ett verksamhetsövertagande, ca tre till sex månader från avtalsstart. Uppföljningen sker huvudsakligen via dialogbaserad uppföljning med leverantören. Dialogbaserade uppföljningar syftar till att skapa ett gott samarbetsklimat och en ömsesidig förståelse för avtalet och den verksamhet som bedrivs av leverantören. Uppföljningen syftar även till att vara en lärandeprocess vilket kan bidra till effektivare och bättre leveranser.

Därefter sker planerade uppföljningar kontinuerligt under avtalstiden. Planerade uppföljningar utgår i huvudsak från avtalets riskklassificering men även utifrån politikens viljeinriktning. Riskklassificeringen utgår från Kraljics matris¹ och fungerar som ett verktyg för att bedöma med vilken prioritering, omfattning och uppföljningsmetod uppföljning bör ske.

Avtalen kategoriseras in i följande riskklasser:

- Grupp A: Låg ekonomisk ersättning (lågt kontraktsvärde) och mindre komplext uppdrag utan HS-ansvar
- Grupp B: Hög ekonomisk ersättning (høgt kontraktsvärde) och mindre komplext uppdrag utan HS-ansvar
- Grupp C: Låg ekonomisk ersättning (lågt kontraktsvärde) och komplext uppdrag med HS-ansvar
- Grupp D: Hög ekonomisk ersättning (høgt kontraktsvärde) och komplext uppdrag med HS-ansvar

¹ Matrisen förespråkas av upphandlingsmyndigheten. Syftet med avtalsklassificeringen är att fastställa rätt ambitionsnivå samt vad fokus bör ligga på i avtalsförvaltningen av respektive avtal. Detta för att säkerställa att avtalen hanteras ändamålsenligt utifrån deras värde och komplexitet.

Betydelse/pris	Hög	Grupp B Medelrisk Fokus: löpande ekonomisk kontroll Grundläggande avtalskrav följs upp	Grupp D Högrisk Fokus: löpande kvalitetskontroll på utförande, bemanning, kompetens mm samt brukarupplevelse Löpande ekonomisk kontroll.	
	Låg	Grupp A Lågrisk Fokus: ekonomiska stickkontroller Grundläggande avtalskrav följs upp	Grupp C Medelrisk Fokus: löpande kvalitetskontroll på utförande, bemanning, kompetens mm samt brukarupplevelse. Ekonomiska stickkontroller	
	Låg	Risk/komplexitet		Hög

Figur 1 Fokus uppföljning och metod inom varje riskklass

Utöver den planerade uppföljningen utförs också händelsestyrda och oanmälda uppföljningar, vilka initieras vid indikationer på eventuella brister och mer akuta missförhållanden. Oanmälda uppföljningar sker även för att följa upp exempelvis krav på rättelse från en tidigare uppföljning.

2.5 Individuppföljning

Individuppföljning genomförs inom nämndens myndighetsavdelning och syftar till att följa upp och säkerställa att varje brukare får den beviljade insatsen och att insatsen som ges är av god kvalitet. Uppföljningen av enskilda ärenden ska ske systematiskt. Hur ofta uppföljning ska ske avgörs bland annat av beslutets längd och andra omständigheter i det enskilda ärendet.

Individuppföljningar på en verksamhet eller hos en leverantör utgör även en del av förvaltningens avtalsuppföljning genom att de enskilda resultaten kan aggregeras upp för att få en övergripande bild över verksamhetens kvalitet och utförande.

2.6 Kommunal Hälso- och sjukvård

Nämnden ansvarar för att följa upp att hälso- och sjukvårdsinsatser bedrivs patientsäkert och evidensbaserat inom nämndens ansvarsområde. Den årliga patientsäkerhetsberättelsen utgör en del av uppföljning inom området. Den beskriver hur verksamheten har arbetat för att identifiera, analysera och minska riskerna i vården. Patientsäkerhetsberättelsen redogör även för de resultat som uppnåtts under året och sammanställs i början av nästkommande år. Det genomförs även en extern kvalitetsgranskning av läkemedelshantering i verksamheterna årligen och resultatet av denna används för verksamhetsutveckling.

Inom verksamheter där nämnden är vårdgivare är det medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) som ansvarar för att årligen upprätta en patientsäkerhetsberättelse gällande den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs under året.

Vid uppföljning av externa leverantörer där nämnden via avtal har överlåtit vårdgivaransvaret till leverantören är det förvaltningens systemledning som ansvarar för att följa upp leverantörens utförande inom hälso- och sjukvård.

2.7 Återkoppling och rapportering till nämnd

Strategisk planering av avtal- och uppdragsuppföljning samt återkoppling av resultat inom nämndens ansvarsområde rapporteras till nämnd vid tre planerade tillfällen under året.

Uppföljningsplan redovisas årligen och fastställs i samband med nämndens verksamhetsplan och budget i december.

Två lägesrapporter med återkoppling av resultat från förvaltningens olika typer av uppföljning sker via presentationer på nämndens sammanträden under året.

Sammanställning och analys av årets uppföljningar rapporteras till nämnden genom en årsrapport, i samband med årsbokslut av verksamhetsplan och budget.

Händelsestyrd återrapportering av uppföljningsresultat hanteras i särskild ordning beroende på ärendets allvarlighetsgrad.

3 Uppföljning av insatser från civilsamhället

Nämnden ska i enlighet med den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet föra dialog och samverka med det civila samhället. Syftet är att synliggöra och stärka ideella organisationers självständighet och oberoende samt utveckla möjligheter för ideella organisationer att utgöra en viktig aktör inom nämndens intresseområde.

3.1 Idéburet och offentligt partnerskap (IOP)

Gemensam uppföljning med de föreningar som nämnden ingått IOP med sker 2–4 gånger per år. Vid dialogmöten diskuteras utförandet av tjänsten, de ekonomiska förutsättningarna och utvecklingsfrågor.

3.2 Föreningsbidrag

Nämnden beslutar årligen om fördelningen av föreningsbidrag, inom ramen för de medel som fastställts i Mål och budget. Föreningsbidragen ses som ett medel att stimulera föreningar till aktiviteter som kompletterar nämndens uppgifter och syften. Handläggning och uppföljning kommer att utvecklas under kommande år. Uppföljning av föreningarna kommer att ske i samband med ansökan och/eller nyansökan om bidrag.

4 Brott i välfärden

Uppsala kommun satsar på att stärka arbetet mot välfärdsbrott. Inom förvaltningen har en ny enhet inrättats, *enheten för stöd och kontroll*. Enheten är placerad på omsorgsnämndens myndighetsavdelning men arbetar för både omsorgsnämnden och äldrenämnden.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att hitta metoder för att identifiera signaler på ekonomisk obalans och/eller för statisk balans vid rörliga ersättningar under 2023, bland annat genom

- Löpande ekonomiska uppföljningar på leverantören.
- Individuppföljningar för utförandet (har brukaren fått insatsen samt den tid som beviljats).
- Utveckla och effektivisera samarbetet i hela förvaltningen.
- Samarbete över förvaltningsgränser och med andra myndigheter.
- Effektivisera kontroller i elektroniska system.